

Лекція 4. Освітня діяльність українських мусульман

Питання до обговорення:

1. Інституалізація системи відновлення релігійного знання. Соціологічний дослідницький проєкт «Регіональна толерантність, ксенофобія та права людини в 2012 році».
2. Лист голови Духовного управління мусульман України муфтія шейх Ахмед Тамім 2016 р. на ім'я міністра освіти України Л. Гриневич щодо впровадження «Основ християнської етики» в школах. Створення у 2014-2019 рр. приватних шкіл з ісламською складовою.
3. Український Ісламський Університет (УІУ) в Донецьку. (1998 р.). Відкриття в Одесі (2002 р.) філії Ісламського університету Духовного управління мусульман України (ІУ) і її перенесення до Сімферополя. Філії ІУ у Полтавській і Херсонських областях.
4. Соціальне служіння як форма взаємодії мусульманської спільноти з суспільством. Поява в ЗСУ першого імама-капелана у 2014 р. в умовах російсько-українського протистояння.

Література:

1. Брильов Д. В. Історія ісламу в Україні кінця XIX – початку XXI століть: дис. ... д-ра філософ. наук: 09.00.11; 09.00.14 / Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова Міністерства освіти і науки України. Київ, 2021. 408 с.
2. Брильов Д. Українські мусульмани між релігією і політикою. Антропологія релігії: порівняльні студії від Прикарпаття до Кавказу. Київ: ДУХ і ЛІТЕРА, 2019. С. 311-351.
3. Брилев Д. “Запретный” ислам в советской Украине. *Islamology*. 2017. Т. 7 (№ 2). С. 150-163.
4. Брильова Д. С. Періодична преса поволзьких татар України: пам'ять, ідентичність, ностальгія. *Східний світ*. 2020. № 1. С. 77-88.
5. Гоцька Є. Благодійність як складова соціальної діяльності мусульманських громад України. Софія. Гуманітарно-релігієзнавчий вісник. 2018. № 3(12). С. 11-15.
6. Данилов С. І. Регіональна ідентичність кримських татар і турків-месхетинців у Херсонській області. *Сходознавство*. 2017. № 80. С. 48-67.
7. Джабаров Р. Мусульманская община Тореза: от истоков до наших дней. *Аппруд*. 2003. № 3 (51). <http://www.islamua.net/gazeta/0303/torez.shtml>
8. Наумець І. Муфтії Саїд Ісмагілов: Росія створила в Криму паралельне духовне об'єднання мусульман, щоб взяти під контроль кримських татар. *iPress.ua*. 12.12.2014. URL: https://ipress.ua/articles/muftiy_said_ismagilov_shchob_vzyaty_pid_kontrol_

krymskyh_tatar_rosiya_stvoryla_v_krymu_paralelne_duhovne_obiednannya_musulman_99963.html (дата звернення: 20.01.2023).

9. Муфтії ДУМУ Ахмед Тамім: мені не треба доводити що я – патріот. РІСУ. 4.08.2015. URL: https://risu.org.ua/ua/index/expert_thought/interview/60716 (дата звернення: 20.01.2023).

10. Нетеса С. В. До питання про діяльність мусульманських національно-культурних товариств на території Незалежної України. *Східний світ*. 2005. № 2. С. 50-58.

11. Якубович М. М., Крالیук П. М., Щепанский В. В. Татари Волині: історія, культура, контакти. Вінниця : Твори, 2018. 206 с.

12. Bogdan O., Brylov D. and T. Kalenychenko. In Times of Crisis: Faith-Based Social Engagement and Religious Contestations in Ukraine Since Maidan 2013-2014. *Faith-Based Organizations and Social Welfare: Associational Life and Religion in Contemporary Eastern Europe*. London: Palgrave Macmillan. 2021. P. 81-103.

13. Brylov D. Die transnationale Sufi-Bewegung Al-Ahbasch in der Ukraine. *Religion und Gesellschaft in Ost und West*. 2019. №. 7-8. P. 24-27.

14. Brylov D. Being a Minority: Muslim Minorities and Religious Education in Ukraine. *Religious Diversity at School: Educating for New Pluralistic Contexts*. Wiesbaden: Springer VS. 2021. P. 363-375.

15. Brylov D. and T. Kalenychenko. Religion and Nationalism in Post-Soviet Space: Between State, Society and Nation // *Routledge International Handbook of Religion in Global Society*. London: Routledge. 2021. P. 399-409.

16. Muratova E. Islamic Education in Crimea After 2014. *Muslim Society, Politics and Islamic Education in the Former Russian Empire: the 20th Century and Beyond*. Rivne, 2020. PP. 159-173.

17. Muratova E. The Transformation of the Crimean Tatars' Institutions and Discourses After 2014. *Journal of Nationalism, Memory & Language Politics*. 2019. № 13(1). S. 44-66.

18. Yarosh O. Political Conflict in Ukraine and Its Impact on the Muslim Communities: Local Developments and Transnational Context. *Muslim Minorities and the Refugee Crisis in Europe*. Warszawa, 2019. S. 167-177.

19. Shestopalets D. Conversion to Islam in Ukraine: Preliminary Observations. *Східний світ*. 2019. № 4. С. 130-139.